

**Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi
Filmlerdeki Sunumu¹**

Aylin Arslan²

Dr. Öğr. Üyesi Ekrem Ziya Duman³

Özet

Bu çalışmada, TRT Çocuk Kanalı 3-5 yaş programları kategorisinde yer alan Pepee, Kuzucuk ve Elif'in Düşleri isimli çizgi filmlerinin içeriksel olarak karşılaştırılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda çalışmada, eğitici içerikli bu üç çizgi filmin, okul öncesi öğretim programında yer alan motor gelişimle ilgili kazanımları barındırıp barındırmadığının ve hangi sıklıkta sunulduğunun karşılaştırmalı bir şekilde tespit edilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çizgi filmlerde bulunan motor gelişim kazanımlarını ve bu kazanımların bulunma sıklığını tespit etmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi ile elde edilen sonuçlara göre; okul öncesi öğretim programında yer alan motor gelişim kazanımları en fazla Pepee çizgi filminde tespit edilirken, en az kazanım Elif'in Düşleri çizgi filminde tespit edilmiştir. Söz konusu çizgi filmlerde yer alan en fazla motor gelişim hareketlerinin küçük kas kullanımı gerektiren hareketler yoluyla, en az motor gelişim hareketlerinin ise müzik ve ritim eşliğindeki hareketler yoluyla izleyiciye sunulduğu tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Çizgi film, motor gelişim, kazanım, okul öncesi, eğitim programı.

**The Presentation Of Motor Development Gains Taking Place In Preschool Education Program In
Cartoons**

Abstract

In the current study, it was aimed to compare the cartoons named "Pepee, Kuzucuk and Elif'in Düşleri" in the category of 3-5 age programs by TRT Child Channel in terms of content. In this sense, the purpose of

¹ Bu makale 28-30 Nisan 2018 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen I. Uluslararası Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Sempozyumu'nda sunulan bildirinin geliştirilmiş halidir.

² Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Felsefe Grubu Eğitimi Bilim Dalı, roseaylinarslan@gmail.com

³ Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı, Felsefe Grubu Eğitimi Ana Bilim Dalı, ezduman@gazi.edu.tr

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

the study was to determine comparatively whether these three educative programs bear gains with regard to motor development taking place in preschool education program and in which frequency they are presented. In order to determine motor development gains and the frequency of them in these cartoons, content analysis, one of the qualitative research methods, was used. Depending on the results obtained through content analysis method, motor development gains taking place in the preschool education program was mostly determined in the cartoon Pepee, while the least one was found in the cartoon Elif'in Düşleri. It was also found that the motor development motions were mostly presented through the motions that require small muscle use and that the motor development motions were presented at the least through the motions accompanied by music and rhythm in the aforementioned cartoons.

Keywords: Cartoon, motor development, gain, preschool, education program.

Giriş

Günümüzde kitle iletişim araçları büyük önem kazanmıştır. Bu araçlar içerisinde televizyon, etkin bir biçimde geniş kitlelere ulaşması nedeniyle ön plana çıkmıştır. Son yıllarda çağın buluşu olan internetin ortaya çıkmasıyla etkisi biraz azalsa da eğlendirici özelliğinin olması, kitlelere yönelik mesajlar verebilmesi, kitlelerin eğitilmesi ve yönlendirilmesi açısından hâlâ yaygındır (Ünal & Durualp, 2012). Televizyon; yetişkinlerin olduğu kadar çocukların da günlük hayatının vazgeçilmez bir parçası haline geldiği için çocuklara olan etkisi merak edilen araştırma konuları arasında yer almıştır. Öğrenmenin ve gördüğünü taklit etmenin en yoğun yaşandığı dönem olan çocukluk döneminde televizyon, çocukların fiziksel, ruhsal ve bilişsel durumlarını etkilemekte dolayısıyla toplumsal yaşama dair değer yargılarını ve davranış kalıplarını belirlemektedir (Yazıcı, 2011, s. 43). Bu derece etkin bir araç haline gelen televizyonun, okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkisi de hiç kuşkusuz üzerinde durulması gereken bir meseledir.

Televizyonun izleyici kitlesi içinde geniş yer kaplayan, yapılan araştırmalarla çocukların hiç kuşkusuz en çok izlediği programlar arasında çizgi filmler yer aldığı tespit edilmiştir. Cesur ve Parker'in araştırmasına göre; çocukların TV'de en çok neyi seyretmekten hoşlandığı sorusuna verilen cevaplara bakıldığında, araştırmaya katılanın %41.6'sı çizgi filmi söylemişlerdir (Cesur & Parker, 2007). İnce'nin araştırmasında; televizyonda yayınlanmakta olan programlar arasında en beğenilen programların ne olduğu sorusuna yönelik cevaplarda %38.9 oranında çizgi filmler ilk sırada yer almıştır (İnce, 1991, s. 68). RTÜK'ün medya kullanma alışkanlıkları araştırmasına

göre ise; televizyonda izlemekten hoşlandığınız program türleri sıralamasında %28.7 oranıyla çizgi filmler ilk sırada yer almıştır (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, 2013, s. 241). Ayrıca televizyon yayınlarının 24 saate yayılması, sadece çocuklara yönelik 24 saat çizgi film yayınlayan kanalların ortaya çıkması, kanal sayısının artması, program içeriklerinin renkli, animasyonlu ve albenili hale gelmesi de çizgi film-çocuk bağlarını giderek sağlamlaştırmıştır (Işık, 2007, s. 97).

Çocuğun gelişimi ve eğitiminde yetişkinin etkisi gün geçtikçe azalırken; televizyonun çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi gün geçtikçe artmaktadır (Erdoğan, 2010). Gelişim; belli bir düzen, zaman içinde oluşan ve organizmanın hayatta kalma ihtimallerini güçlendiren değişimlerin tümüdür (Şahin, 2009, s. 324). Gelişim; insanın bedensel yapısı, duygusal , sosyal ve zihinsel özellikler bakımından düzenli bir biçimde büyümesi, değişmesi ve istenilen görevleri yapabilecek duruma gelmesidir (Aydoğan, Özyürek, & Gültekin Akduman, 2015). Gelişim yaşamın başlangıcından sonuna kadar devam eden dinamik bir süreçtir. Gelişimin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönleri vardır. Bu yönler birbirini etkiler. Bedensel gelişimin diğer gelişim yönlerinin temelini oluşturması nedeniyle onların üzerinde önemli bir etkisi söz konusudur. Çünkü sağlıklı bir gelişim için sağlıklı bir bedene ihtiyaç vardır (Yeşilyaprak, 2011, s. 59).

Motor gelişim terimi ile psikomotor gelişim terimi sık sık birbirinin yerine kullanılır. Motor gelişim, özünde hareket olan becerilerin kazılmasını içeren ve doğum öncesi dönemde başlayıp ömür boyu devam eden bir süreçtir. Motor becerilerde azalma veya yeni bir becerinin kazanılması gibi tüm fiziksel değişmelerle ilgilenir (Özer & Özer, 2014, s. 7). Psiko-motor gelişim; çocuğun kol ve bacakları ile tüm organlarını kullanmada güç ve hız kazanmasına, beden organlarını denetim altına almada becerikli duruma gelmesine denir. Çocuk, hareket yeteneği kazandıkça deneyimlere girer; nesnelere dokunur, ağzına götürür, yere vurur ve onların niteliklerini öğrenir. Böylece zihinsel gelişimi için gerekli ham maddeleri oluşturur (Yeşilyaprak, 2011, s. 61).

Çocuklar temel hareket ve becerilerin çoğunu okul öncesi dönemde kazanırlar. Beceri deyimi, bir konu hakkında deneyimli olunduğunu ve düzgün bir hareketin yapıldığını ifade eder. Böyle bir eylem öğrenmeyi gerektirir. Örneğin koşmak, bir yetişkin için değil ancak 18 aylık bir çocuk için becerili bir harekettir. Dolayısıyla motor beceri, deneyim ve öğrenmenin etkisi ile doğru olarak yapılan bir ya da bir grup hareket olarak tanımlanır (Özer & Özer, 2014, s. 9).

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

Ebeveyn ve eğitimciler de okul öncesi dönem çocuklarının motor gelişim özelliklerini bilmeli ve etkinlikleri motor becerilere göre planlamalıdır. Söz konusu beceriler ve etkinlikler ise okul öncesi öğretim programında 5 kazanımla açıklanmıştır.

Tablo 1: Motor Gelişim İle İlgili Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişimle İlgili Kazanımlar	Göstergeleri
Yer değiştirme hareketleri yapar.	Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar. Yönergeler doğrultusunda yürür, koşar, atlar. Belli bir yüksekliğe zıplar. Koşarak bir engel üzerinden atlar. Belirli bir mesafeyi sürünerek gider.
Denge hareketleri yapar.	Atlama, konma, başlama, durma ile ilgili denge hareketlerini yapar. Bireysel ve eşli olarak denge hareketleri yapar. Denge tahtası üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.
Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.	Atılan topu elleriyle tutar. Duran topu koşarak gelip ayakla vurur. Topu olduğu yerde ritmik olarak sektirir. Farklı boyut ve ağırlıktaki nesnelere hedefe atar. İp atlar.
Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.	Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.
Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.	Bedenini, nesnelere ve vurmaları kullanarak ritim çalışması yapar. Basit dans adımlarını yapar. Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.

(Milli Eğitim Bakanlığı, 2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB kaynağından uyarlanmıştır.

Söz konusu hareket becerilerini bir araya toplamanın ve uygulamanın en güzel yolu ise, okul öncesi dönemdeki çocuklarla birlikte anlamlı ortak davranış duygusunu geliştirmeyi amaçlayan oyundur. Oyunlar kollektif düşünce ve yarışma anlayışı oluşturarak çocukları aktif katılımında bulunmaya sevk etmeleri açısından önemlidir (Kale, 2003, s. 134). Kazandırılmak istenen hedefler de çizgi filmlerde sıklıkla oyunlar üzerinden izleyiciye sunulur.

Araştırmanın amacı

Bu alışmada, TRT Çocuk Kanalı 3-5 yaş programları kategorisinde yer alan Pepee, Kuzucuk ve Elif'in Düşleri isimli çizgi filmlerinin içeriksel olarak karşılaştırılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda çalışmada, eğitici içerikli bu üç çizgi filmin, okul öncesi öğretim programında yer alan motor gelişimle ilgili kazanımları barındırıp barındırmadığının ve hangi sıklıkta sunulduğunun karşılaştırmalı bir şekilde tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın önemi

Televizyonun ve çizgi filmlerin çocukların hayatındaki önemi nedeniyle, çocukların izledikleri programların tercih nedenlerinin bilinmesi önemlidir. Televizyonun; çocuğun yaşantısındaki etkilerinin incelenmesi, ebeveynlerin ve öğretmenlerin çocuklara seyrettirdikleri programlarda aradıkları özelliklerin bilinmesi önem taşır.

Ebeveynler ve eğitimciler çocukların yaşama uyumunu kolaylaştırabilmek, her yönüyle gelişimlerini destekleyebilmek için motor gelişim becerilerine önem vermeleri gerekir. Çünkü çocuklar, temel hareket ve becerilerin çoğunu okul öncesi dönemde kazanırlar. Dolayısıyla yapılan araştırma, hem motor gelişim konularının ele alınması bakımından hem de çizgi filmlerdeki motor becerilerin tespit edilmesi bakımından önemlidir. Ayrıca araştırma; literatürdeki çalışmalar değerlendirildiğinde okul öncesi dönem çocuklarının izlemeyi en çok tercih ettikleri çizgi filmlerde, motor gelişim kazanımlarının varlığını tespit etmeye yönelik bir temel sağlayacağının düşünülmesi bakımından önemlidir.

Literatüre bakıldığında yapılan araştırma; okul öncesi dönem çocuklarına yönelik yapılan çizgi filmlerin içeriksel olarak analiz edilmesine, okul öncesi öğretim programında yer alan

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

kazanımların çizgi filmlerde analiz edilmesine, ebeveynlerin çocuklara yönelik hazırlanan çizgi filmler hakkında bilgilendirilmesine, konu ile ilgili olarak doğrudan yapılmış bir çalışmaya rastlanmamasına ve çocuklara yönelik program yapımının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmesi bakımından önemlidir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Bu araştırma;

TRT Çocuk Kanalı ile

Erken çocukluk döneminde yer alan “3-5 yaş programları” ile

Eylül 2016-Eylül 2017 RTG ve SHR verileri ile

Elif’in Düşleri, Kuzucuk ve Pepee çizgi filmleri ve bu çizgi filmlerin izlenen 230 bölümü ile

Okul öncesi öğretim programında yer alan motor gelişim kazanımlarıyla sınırlıdır.

Konu ile ilgili araştırmalar

Konu ile ilgili olarak doğrudan yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Konunun bir kısmı ile ilgili olan çalışmalar ise aşağıda özetlenmiştir.

Günaydın (2011) yaptığı çalışmada; çocuklara yönelik programlarda kadın ve erkeğin hangi rollerde, hangi biçimlerde sunulduğunu ve toplumsal cinsiyet kimliğine ne şekilde yer verildiğini ortaya koymak amacıyla, TRT Çocuk ve Yumurcak TV’de yayınlanan toplam 77 program Sayısal Kayıt Arşiv Analiz Sistemi (SKAAS) üzerinden içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Söz konusu kanallarda yayınlanan çocuklara yönelik programlarda kız ve erkek çocukların temsil sayıları açısından eşit olmadıkları ve programlarda erkek temsilinin sayıca daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kurtulan (2015), yaptığı çalışmada; erken çocukluk dönemi çocukların bilişsel beceri düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi tarama modeli ile belirlenerek, bu dönem çocukların bilişsel beceri düzeyleri ve sosyal becerileri demografik özelliklere göre karşılaştırılmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonucunda, sosyal beceri ölçeği puanları ile sözel akıl yürütme ölçeği puanları arasında ve benzer olarak sosyal beceri ölçeği puanları ile kelime bilgisi ölçeği puanları arasında kuvvetli ilişki tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda kız çocuklarında bilişsel yetenekler

ile uyumlu davranışlar arasında pozitif, erkek çocuklarında ise bilişsel yetenek ile utangaç ve çekingen davranışlar arasında ise negatif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akınbay (2014), yaptığı çalışmada; okul öncesi dönemde oyunun önemi ve çocukların motor gelişimi üzerine etkilerini araştırmak amacıyla, deneysel desenlerden biri olan ön test-son test kontrol grup deseni, okul öncesi dönemde 100 çocuk üzerinde Motor Performans Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; deney grubuna oynatılan oyunların denge, sekme, sıçrama, yakalama, koşma, durarak uzun atlama ve tenis topu fırlatma testlerinde olumlu etki gösterdiği belirlenmiştir. Kontrol grubunda yer alan çocuklarda ise son test sonuçlarındaki becerilerde herhangi bir gelişme olmamıştır. Dolayısıyla oyunların çocukların gelişimi üzerine olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kılınç (2013), yaptığı çalışmada; TRT Çocuk ve Yumurcak TV’de yayınlanan Pepee ve Pocoyo isimli çizgi filmlerde okul öncesi çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlayacak öğelerin var olup olmadığı içerik analizi yöntemi kullanılarak karşılaştırmalı bir şekilde irdelemiştir. Pepee ve Pocoyo isimli çizgi filmlerin karşılaştırmalı olarak incelendiği çalışmada çizgi filmlerde birbirinden farklı mesajların aktarıldığı görülmüştür. Adalet duygusu, bireysel gelişim, yardımseverlik, dostluk ve ahlak kurallarının gelişimini destekleyici mesajlar Pocoyo’da; özgüven ve saygı duygularını geliştirici mesajlar ise Pepee çizgi filminde daha fazla yer almaktadır. Sonuç olarak her iki çizgi filmin de toplumsal açıdan önem arz eden bazı değerlere ağırlıklı olarak yer verdiği görülmüştür.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu araştırmada, TRT Çocuk Kanalı 3-5 yaş programları kategorisinde yer alan Pepee, Kuzucuk ve Elif’in Düşleri isimli çizgi filmlerde bulunan motor gelişim kazanımlarını ve bu kazanımların bulunma sıklığını tespit etmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi; toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 242). Araştırmanın örneklemini TRT Çocuk Kanalı tarafından 3-5 yaş programları kategorisinde yer alan on üç adet çizgi filmde, 01/09/2016 ile 01/09/2017 tarihleri arasında Reyting İzlenme Oranı (RTG) ile Share İzlenme Payı (SHR) en yüksek olan üç adet

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

çizgi filmin toplam 230 çizgi film bölümü oluşturmaktadır. Çizgi filmlerin seçilmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede; eldeki bilgilere dayanılarak, analiz açısından karakteristik özellikler gösteren birimler, olaylar, olgular alınarak örnekleme yapılmaktadır (Tavşancıl & Aslan, 2001, s. 56). TRT Çocuk Kanalı ise; ulusal ve yalnızca çocuklara yönelik programlar yapan tematik bir kanal olması ve geniş bir izleyici kitlesine hitap etmesi gibi nedenlerle araştırmanın kapsamına alınmıştır. İlgili zaman aralığında yayınlanan programların listesine ise TRT'nin resmi sayfasından ulaşılmıştır. Söz konusu dönemde yayınlanan çizgi filmlerin bütün bölümleri (Pepee-102, Kuzucuk-87, Elif'in Düşleri-41) araştırmacılar tarafından izlenmiştir. Araştırmanın bulgu ve yorumlar kısmındaki parantez içi verilerde B ile işaretli sayılar Pepee ve Kuzucuk çizgi filmlerinin konu ile ilgili bölümünü, virgül ardındaki sayılar ise bölüm içerisindeki dakikayı işaret etmektedir. Elif'in Düşleri çizgi filminde ise parantez içi verilerde bölümlerin ismi, virgül ardındaki sayılar ise bölüm içerisindeki dakikayı işaret etmektedir.

Bulgular

Pepee Çizgi Filminde Yer Alan Motor Gelişim Hareketleri

Tablo 2: Pepee Çizgi Filminde Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarına İlişkin Frekans Ve Yüzde Tablosu

Motor Gelişim Kazanımları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yer değiştirme hareketleri	3	13,04
Denge hareketleri	2	8,69
Nesne kontrolü hareketleri	5	21,73
Küçük kas kullanımı gerektiren hareketler	5	21,73
Müzik ve ritim eşliğindeki hareketler	8	34,78
TOPLAM	23	100,00

Tablo 2'ye bakıldığında ilgili çizgi filmde motor gelişim kazanımlarında; yer değiştirme hareketleri, denge hareketleri, nesne kontrolü hareketleri, küçük kas kullanımı gerektiren hareketler ve müzik ve ritim eşliğindeki hareketler olmak üzere toplam beş tane kazanıma ait hareketin yer aldığı görölmektedir. Pepee çizgi filminde yer değiştirme hareketlerine ait kazanım %13, denge hareketlerine ait kazanım %8, nesne kontrolü hareketlerine ait kazanım %21, küçük kas kullanımı hareketlerine ait kazanım %21, müzik ve ritim eşliğinde harekete ait kazanım %34 olarak saptanmıştır. Dolayısıyla Pepee çizgi filminde motor gelişim kazanımlarının frekansı en yüksek, müzik ve ritim eşliğinde hareketle temsil edilmiştir. Müzik ve ritim eşliğinde hareket kazanımı; Trakya karşılaması, zeybek, halay, horon, çayda çıra, teke zortlatması ve silifkenin kaşık oyunu gibi halk oyunları üzerinden gerçekleşmiştir. En az temsil ise denge hareketlerinde olmuştur. Denge hareketleri kazanımı ise Pepee çizgi filminde, zıplama ve konma hareketleri üzerinden gerçekleşmiştir.

Yer Değiştirme Hareketlerine İlişkin Bulgular

Pepee çizgi filminde “yer değiştirme hareketleri” kazanımına ait hareketlerin tümü (n=3), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

Pepee'nin dedesi: Şimdi yolumuz burası! Diz çöküp emekleyerek en uzun süre koşan birinci olur!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B2, 5:19-7:00dk); Pepee, Bebee ve dedeleri emekleme yarışması yaparlar. Belirli bir mesafeyi sürünerek giderler. Dolayısıyla bu oyun, yer değiştirme hareketleri kapsamında yer alan bir etkinlik olarak değerlendirilmiştir.

Pepee'nin babası: Pepee řu uzaktaki dağları görüyor musun? İşte oraya doğru yürüyebildiğimiz kadar yürüyeceğiz.

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B44, 3:20-8:35dk); Pepee, babası ve köpüş doğayı keşfe çıkarlar. Pepee babasının yönergeleri doğrultusunda yürür. Onun yapmış olduğu bu yürüyüş; yer değiştirme hareketleri kapsamında değerlendirilmiştir.

Pepee: Sağımda mısın? Solumda mısın? Sağımda! Solumda! Sağımda, solumda!

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B63, 8:43-9:10dk); Pepee kendisinden saklanan Bebee'yi aramaya başlar. Ancak Bebee'nin kendisinin sağında mı yoksa solunda mı olduğunu bilemez. Bunun için önce sağa zıplar sonra sola. Böylelikle sağ ve sol gibi farklı yönlerde zıplayarak yer değiştirme hareketleri yapar.

Denge Hareketlerine İlişkin Bulgular

Pepee çizgi filminde “denge hareketleri” kazanımına ait hareketlerin tümü (n=2), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

Pepee'nin babası: Hadi karşıya geçelim. Bakın dört tane taş var! Sırasıyla hepsine zıplayıp karşıya geçeceğiz.

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B44, 8:38-9:30dk); Pepee ,babası ve köpeği doğa yürüyüşlerinin sonuna yaklaştıklarında karınları acıkır. Bunun için karşıya geçmeleri gerekir. Pepee de karşıya geçmek için çift ayak sıçrayarak belirli bir mesafe ilerler. Onun yapmış olduğu bu sıçrama ve konma hareketi denge hareketleri kapsamında değerlendirilmiştir.

Pepee: Zıp! Zıp! Zıp! Zıp!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B68, 2:00-4:35dk); Pepee trampolinde zıplayarak dengede durmaya çalışır. Onun bu hareketi ise denge hareketleriyle ilişkilendirilmiştir.

Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketlere İlişkin Bulgular

Pepee çizgi filminde “nesne kontrolü gerektiren hareketler” kazanımına ait hareketlerin tümü (n=5), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

Pepee: (Topunu sektirir) Ve goal!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B6, 1:07-2:00dk); Pepee topuna ayağıyla vurur, kafa atar ve ayağında sektirir. Onun topuyla olan bu oyunu nesne kontrolü gerektiren hareketler kapsamında değerlendirilmiştir.

Pepee: Evet sayın seyirciler. Pepee topu aldı. Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on! (Topu sektirir)

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Pepee çizgi filminde (B18, 4:49-5:20dk); Pepee topunu ayağında sektirerek çeşitli hareketler yapar. Pepee'nin bu oyunu da topun yani nesnenin kontrolüne ilişkin bir hareket olduğundan ilgili kazanımla değerlendirilmiştir.

şuşu: İp atlamaca çok zevkli bir oyundur. Hem de vücudumuz için çok faydalı bir harekettir Pepee!

Pepee: Peki ben de atlayacağım o zaman!

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Pepee çizgi filminde (B21, 3:11-10:23dk); Zulu Pepee'ye ip atlamayı öğretir. Bunun üzerine Pepee ne zaman zıplaması gerektiğini ve ipi nasıl tutması gerektiğini öğrenir ve ip atlamaya başlar. İp atlama nesne kontrolüyle ilişkili bir hareket olduğundan ilgili kazanımla değerlendirilmiştir.

Pepee: Dede ben de basket atabilir miyim?

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B75, 6:30-7:35dk); Pepee dedesinden basketin nasıl atıldığını öğrenir. Topu gösterilen hedefe atan Pepee'nin bu hareketi, nesne kontrolüyle ilişkili bir harekettir.

Pepee: Tam bana tutabileceğim gibi dümdüz vur!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B95, 8:40-10:00dk); Pepee yerde sabit duran topu şıla'ya doğru ayağıyla vurur. Ancak şıla topu Pepee'nin önüne düz bir şekilde atamaz. Topla birkaç deneme yaptıktan sonra şıla belirtilen hedefe topu atmayı başarır. Onun bu hareketi ise nesne kontrolüyle ilgili bir hareket olarak değerlendirilmiştir.

Küçük Kas Kullanımı Gerektiren Hareketlere İlişkin Bulgular

Pepee çizgi filminde "küçük kas kullanımı gerektiren hareketler" kazanımına ait hareketlerin tümü (n=5), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

Pepee: şimdi beş tane yuvarlak yapacağım.

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filminde (B8, 8:00-9:10dk); Pepee ile Bebee babalarına sürpriz yapmak için kurabiye kalıplarını kullanarak şekiller oluştururlar. Yukarıda yapılan işlem küçük kas kullanımı gerektiren hareketlerden biri olarak değerlendirilmiştir. Çünkü malzemeye araç kullanılarak şekil verilmiştir.

Pepee: Tamam hep beraber boyayalım!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filmde (B49, 6:30-9:30dk); Pepee, Şila, Bebee, Maymuş ve Zulu misketlerini boyarlar. Farklı renkler kullanarak yaptıkları boyama küçük kas kullanımı gerektiren bir hareket olarak değerlendirilmiştir.

Pepee: Çok güzel oldu çok!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filmde (B52, 7:50-8:40dk); Pepee tuvalet kâğıdı rulosu, kâğıt, boya, fırça ve yapıştırıcı kullanarak bir el kuklası yapar. Malzemeleri kullanarak yapmış olduğu kukla, küçük kas kullanımı sonucunda ortaya çıkan bir ürün olduğundan ilgili kazanımla ilişkilendirilmiştir.

Pepee: Sen nasıl diş fırçalanır biliyor musun? Bak böyle macunu diş fırçasının üzerine koyuyoruz, sonra da dişlerimize böyle götürüp bir güzel her tarafını fırçalıyoruz!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filmde (B60, 9:30-10:00dk); Pepee Maymuş'a diş fırçalamayı öğretir. Macunu fırçanın üzerine sıkması ve diş fırçasını doğru kullanarak dişini fırçalaması küçük kas kullanımı gerektiren hareketlerle ilişkilendirilmiştir.

Pepee: Hadi odamıza gidip birer resim yapalım Bebee!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filmde (B70, 5:10-6:50dk); Pepee Bebee ile birlikte kuru boya kalemleriyle resim yaparlar. Onların kalemleri doğru tutmaları ve kalem kontrolünü sağlamaları küçük kas kullanımı gerektiren hareketler kapsamındadır.

Müzik ve Ritim Eşliğindeki Hareketlere İlişkin Bulgular

Pepee çizgi filmde “müzik ve ritim eşliğindeki hareketler” kazanımına ait hareketlerin tümü (n=8), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

Pepee: En sevdiğim halk oyununu sana oynayacağız! Trakya karşılaması!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee çizgi filmde (B4, 7:35-10:42dk); Pepee ile Şila Zulu'dan kendilerine Trakya karşılaması oyununu öğretmesini ister. Zulu da müzik eşliğinde onlara hangi hareketlerin yapılacağını gösterir ve dedelerine bir sürpriz yaparak ona bu oyunu oynarlar. Dolayısıyla yapılan basit dans hareketleri ilgili kazanım kapsamında değerlendirilmiştir.

Pepee: Dans edelim o zaman!

Őuřu: Pepee, Őıla! Trakya karşılamasını çok güzel oynadınız!

Pepee: Şimdi de zeybek oynayacağız!

Pepee: Yaşasın halay çekeceğiz Őıla, halay!

Yukarıda verilen ifadelerde (n=3) Pepee izgi filminde (B14, 4:10-7:55dk); Pepee ile Őıla halk oyunlarını müzik eşliğinde oynarlar. Her ikisinin müzik ve ritimle dans etmesi sonucunda yukarıdaki bölüm ilgili kazanımla ilişkilendirilmiştir.

Pepee: Hadi Zulu hadi! Bana horon tepmeyi ğret!

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Pepee izgi filminde (B34, 3:29-7:25dk); Pepee Zulu'dan halay tepmeyi öğrenir. Pepee'nin bu dansı da müzik ve ritim eşliğinde hareket kapsamında değerlendirilmiştir.

Pepee: Zulu! Bize akşama kadar ayda ıra oyununu oynamayı öğretir misin?

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Pepee izgi filminde (B53, 6:40-8:00dk); Pepee Zulu'dan kendilerine ayda ıra öğretmesini ister. Oynadıkları bu oyun, müzik ve ritim eşliğinde hareket etme kapsamında değerlendirilmiştir.

Pepee: Peki Zulu bana Silifke'nin kaşık oyununu öğretir misin?

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee izgi filminde (B97, 5:50-7:30dk); Pepee dedesi ile birlikte Silifke'nin kaşık oyununu öğrenir ve müzik eşliğinde dans ederler. Dolayısıyla Pepenin bu oyunu müzik ve ritim eşliğinde hareket etme kapsamında değerlendirilmiştir.

Pepee: Hadi Zulu Maymuş davul çalsın sen de bana teke zortlaması ğret olur mu?

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Pepee izgi filminde (B99, 3:20-4:20dk); Pepee Zulu'dan yeni bir halk oyunu olan teke zortlaması oyununu öğrenir ve birlikte dans ederler. Pepee'nin bu yeni dansı da, müzik ve ritim eşliğinde hareket etme kazanımıyla ilişkilendirilmiştir.

Kuzucuk Çizgi Filminde Yer Alan Motor Gelişim Hareketleri

Tablo 3: Kuzucuk Çizgi Filminde Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarına İlişkin Frekans Ve Yüzde Tablosu

Motor Gelişim Kazanımları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yer değiştirme hareketleri	2	11,76
Denge hareketleri	2	11,76
Nesne kontrolü hareketleri	8	47,05
Küçük kas kullanımı gerektiren hareketler	4	23,52
Müzik ve ritim eşliğindeki hareketler	1	5,88
TOPLAM	17	100,00

Tablo 3'e bakıldığında ilgili çizgi filmde motor gelişim kazanımlarında; yer değiştirme hareketleri, denge hareketleri, nesne kontrolü hareketleri, küçük kas kullanımı gerektiren hareketler ve müzik ve ritim eşliğindeki hareketler olmak üzere toplam beş tane kazanıma ait hareketin yer aldığı görülmektedir. Kuzucuk çizgi filminde yer değiştirme hareketlerine ait kazanım %11, denge hareketlerine ait kazanım %11, nesne kontrolü hareketlerine ait kazanım %47, küçük kas kullanımı hareketlerine ait kazanım %23, müzik ve ritim eşliğinde harekete ait kazanım %5 olarak saptanmıştır. Dolayısıyla Kuzucuk çizgi filminde motor gelişim kazanımlarının frekansı en yüksek, nesne kontrolü hareketleriyle temsil edilmiştir. Nesne kontrolü gerektiren hareket kazanımı; topa ayakla vurma, yerde sektirme, basket atma ve ip atlama oyunları üzerinden gerçekleşmiştir. En az temsil ise müzik ve ritim eşliğinde harekete olmuştur. Müzik ve ritim eşliğinde hareket etme kazanımı ise, nesnelere vurarak ritim çalışması üzerinden gerçekleşmiştir.

Yer Değiştirme Hareketlerine İlişkin Bulgular

Kuzucuk çizgi filminde “yer değiştirme hareketleri” kazanımına ait hareketlerin tümü (n=2), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

İbikli: Sabah sporuna başlıyoruz. Kollarını aç! Öne zıpla! Sırtı üstü yere uzan! Mekik çekiyoruz! şimdi tek sıra halinde yürüyoruz! Bir-iki-bir-iki-bir-iki!

Yukarıda verilen ifadede (n=2) Kuzucuk çizgi filminde (B74, 6:30-7:20dk); Kuzucuk ve arkadaşları önce ısınma hareketlerini rehber eşliğinde yapar, daha sonra da yönergeler doğrultusunda yürürler. Dolayısıyla Kuzucuk ve arkadaşlarının yapmış oldukları hareketler yer değiştirme hareketleri ile ilişkilendirilmiştir.

Denge Hareketlerine İlişkin Bulgular

Kuzucuk çizgi filminde “denge hareketleri” kazanımına ait hareketlerin tümü (n=2), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

(Kuzucuk’un hızlıca tahterevalliye atlamasıyla Köskös havada taklalar atıp tahterevalliye oturur. Bu kez de Kuzucuk havada taklalar atar ve tahterevalliye oturur. Sırayla önce Köskös havaya zıplar, oturduğunda da Kuzucuk zıplar.)

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B22, 1:20-3:00dk); Kuzucuk ve Köskös’ün tahterevallide havaya zıplama oyunu, denge tahtası üzerinde yukarı zıplama ve konma etkinliği olarak görüldüğünden denge hareketi kazanımıyla ilişkilendirilmiştir.

(Kuzucuk arkadaşlarıyla top oynarken topları göle düşer. Bunun üzerine Kuzucuk, uzun bir tahtayı yarısı gölde yarısı iskelede olacak şekilde koyar. Arkadaşlarına iskele tarafında olan tahtaya basmalarını, kendisinin ise göle yakın olan tahtaya basarak topu alacağını anlatır.)

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B27, 2:52-3:20dk); Kuzucuk topu gölden alabilmek için bir tahta üzerinde arkadaşlarının yardımıyla dengede kalarak topu almayı başarır. Onun bu hareketi ise denge hareketi ile ilişkilendirilmiştir.

Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketlere İlişkin Bulgular

Kuzucuk çizgi filminde “nesne kontrolü gerektiren hareketler” kazanımına ait hareketlerin tümü (n=8), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

(Kuzucuk eğilip yerdeki basketbol topunu alır. Topla birlikte öne doğru eğilip fırlatır ve top potaya girer.)

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B10, 1:15-2:20dk); Kuzucuk'un potaya sokmayı başardığı oyun, nesnelere hedefe atma davranışı ile ilişkilendirildiğinden nesne kontrolü gerektiren hareket kazanımı içerisinde değerlendirilmiştir.

(Kuzucuk canı sıkkin olan Laklak ve İbikli'yi neşelendirmek için önce top sektirir sonrasında ise ip atlar.)

Yukarıda verilen ifadede (n=2) Kuzucuk çizgi filminde (B15, 1:55-3:15dk); Kuzucuk'un topu eliyle yerde sektirmesi ve ip atlaması nesne kontrolü gerektiren hareketler kapsamında değerlendirilmiştir.

(Kuzucuk ve arkadaşları istop oynar. İsmi söylenen kişi havaya atılan topu yere düşürmeden yakalamaya çalışır.)

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B27, 00:30-1:30dk); Kuzucuk arkadaşlarıyla havaya atılan topu yakalamaya çalışır. Yakalama, ellerin ve diğer beden bölümlerinin kullanılması ile havadaki bir topu ya da nesneyi durdurarak kontrol altına almayı içerdiğinden (Özer & Özer, 2014, s. 127); yapılan bu hareket ilgili kazanımla ilişkilendirilmiştir.

(Kuzucuk topunu eline alır ve yere koyup ayağıyla vurur. Yorulana kadar oyuna devam eder.)

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B62, 00:42-1:25dk); Kuzucuk'un duran topa ayağıyla vurma hareketi, nesne kontrolü gerektiren bir hareket olarak değerlendirilmiştir.

(Kuzucuk ve arkadaşları birbirlerine ayak pası vererek kalede duran İbikli'ye gol atmaya çalışırlar.)

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B64, 00:55-3:20dk); Kuzucuk ve arkadaşları birbirlerine ayakla pas verirler. Kuzucuk, pas verilen topu ayağıyla kontrol edip kaleye gol atar. Onların bu oyunu ise nesne kontrolü gerektiren bir hareket olarak değerlendirilmiştir.

(Kuzucuk ve İbikli sırayla kaleci olur ve birbirlerine gol atarlar.)

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B70, 00:19-1:00dk); Kuzucuk ve İbikli sırayla kaleye geçerler. Topu belirtilen noktaya koyan Kuzucuk geriye doğru birkaç adım atar ve topu kaleye atar. Onun bu hareketi, duran topa koşarak gelip ayakla vurur, açıklamasıyla örtüştüğü için nesne kontrolü gerektiren hareketle ilişkilendirilmiştir.

Badem: Hadi kaleye gol oynayalım!

Laklak: Ben kazanacağım. Size Badem'in bana rakip olamayacağını söylemişim.

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B86, 10:16-12:50dk); Kuzucuk ve arkadaşları kaleye gol oyunu oynar. Kaleye gol oyunu ise nesne kontrolü gerektiren bir hareket kapsamında değerlendirilmiştir.

Küçük Kas Kullanımı Gerektiren Hareketlere İlişkin Bulgular

Kuzucuk çizgi filminde "küçük kas kullanımı gerektiren hareketler" kazanımına ait hareketlerin tümü (n=4), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

(Kuzucuk İbikli'yi tuvalinin tam karşına koyar ve eline fırçasını alarak onun resmini yapar.)

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B7, 2:40-4:00dk); Kuzucuk'un resim yapması küçük kas kullanımı gerektiren bir hareket olması sebebiyle ilgili kazanımla ilişkilendirilmiştir.

(Kuzucuk biraz çamuru su ile birlikte şekillendirerek kendisine benzer bir heykel yapar.)

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B47, 2:10-3:40dk); Kuzucuk çamurdan yeni bir şekil oluşturmaya çalışır. Çamura elleriyle şekil vermesi küçük kas kullanımı gerektiren hareketler kapsamında değerlendirilmiştir.

(Kuzucuk eline bir defter alır ve deftere bir gemi çizer.)

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B52, 0:29-0:35dk); İbikli dışarıda dondurmasını yerken yanında oturan Kuzucuk kalemle bir gemi resmi çizer. Onun resim yapma davranışı, küçük kas kullanımı gerektiren bir hareket olarak değerlendirilmiştir.

Laklak: Arkadaşlar Kuzucuk çiftliğin dışında resim yapıyor!

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B52, 0:29-0:35dk); Kuzucuk fırçalarıyla doğa resmi yapar. Yaptığı resim, küçük kas kullanımı gerektiren bir hareket olarak değerlendirilmiştir.

Müzik ve Ritim Eşliğindeki Hareketlere İlişkin Bulgular

Kuzucuk çizgi filminde “küçük kas kullanımı gerektiren hareketler” kazanımına ait hareketlerin tümü (n=1), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

(Kuzucuk Köskös’ün içine farklı miktarlarda su koyduğu şişelere elindeki çubukları vurarak ritim çalışması yapar.)

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Kuzucuk çizgi filminde (B30, 2:30-3:15dk); Kuzucuk şişelere vurarak ritim çalışır. Kuzucuk’un nesnelere kullanarak ritim çalışması yapması müzik ve ritim eşliğinde hareket kazanımıyla doğrudan ilişkili olarak değerlendirilmiştir.

Elif’in Düşleri Çizgi Filminde Yer Alan Motor Gelişim Hareketleri

Tablo 4: Elif’in Düşleri Çizgi Filminde Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarına İlişkin Frekans Ve Yüzde Tablosu

Motor Gelişim Kazanımları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yer değiştirme hareketleri	-	-
Denge hareketleri	-	-
Nesne kontrolü hareketleri	3	21,42
Küçük kas kullanımı gerektiren hareketler	8	57,14
Müzik ve ritim eşliğindeki hareketler	3	21,42
TOPLAM	14	100,00

Tablo 4'e bakıldığında ilgili çizgi filmde motor gelişim kazanımlarında; nesne kontrolü hareketleri, küçük kas kullanımı gerektiren hareketler ve müzik ve ritim eşliğindeki hareketler olmak üzere toplam üç tane kazanıma ait hareketin yer aldığı görülmektedir. Elif'in Düşleri çizgi filminde yer değiştirme ve denge hareketleri kazanımlarına ilişkin herhangi bir bulgu tespit edilememiştir. Nesne kontrolü hareketlerine ait kazanım %21, küçük kas kullanımı hareketlerine ait kazanım %57, müzik ve ritim eşliğinde harekete ait kazanım %21 olarak saptanmıştır. Dolayısıyla Elif'in Düşleri çizgi filminde motor gelişim kazanımlarının frekansı en yüksek, küçük kas kullanımı hareketleriyle temsil edilmiştir. Küçük kas kullanımı gerektiren hareket kazanımı; malzemeleri kullanarak resim yapma ve malzemeleri katlayarak şekil oluşturma davranışları üzerinden gerçekleşmiştir.

Yer Değiştirme Hareketlerine İlişkin Bulgular

Elif'in Düşleri çizgi filminde "yer değiştirme hareketleri" kazanımına ait herhangi bir bulgu tespit edilememiştir.

Denge Hareketlerine İlişkin Bulgular

Elif'in Düşleri çizgi filminde "denge hareketleri" kazanımına ait herhangi bir bulgu tespit edilememiştir.

Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketlere İlişkin Bulgular

Elif'in Düşleri çizgi filminde "nesne kontrolü gerektiren hareketler" kazanımına ait hareketlerin tümü (n=3), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

Selim: Hadi atıyorum!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Limon, 2:30-3:15dk); Elif ve Selim elindeki bilyeleri belirtilen hedefteki bilyelere çarptırmaya çalışır. Onların oynadıkları bilye oyunu nesnelere hedefe atma davranışı ile ilişkili olduğundan, söz konusu oyun nesne kontrolü gerektiren hareketler kapsamında değerlendirilmiştir.

şeftali: Bence biz sıraya arabanın üzerine binelim. Elif de bizi itsin. Hadi!

Yukarıda verilen ifadede (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Selim'in Arabası, 5:41-6:32dk); Elif ve meyve arkadaşları Selim'in oyuncak arabasıyla oyun oynamak ister. Arabanın üzerine

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

şeftali biner ve Elif bu arabayı arkasından iter. Elif'in yapmış olduğu itme davranışı nesne kontrolü ile ilişkilendirilmiştir.

Selim: Peki bu uçabilir mi?

Elif: Seyret şimdi!

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Uçak, 5:55-6:00dk); Elif daha önceden yapmış olduğu kâğıttan uçağını Selime gösterir. Uçağın uçup uçmadığını merak eden Selim'e, Elif uçağı uçurarak gösterir. Elif'in kâğıt uçağı omzunun üzerinden fırlatması, nesne kontrolü gerektiren bir hareket olarak değerlendirilmiştir.

Küçük Kas Kullanımı Gerektiren Hareketlere İlişkin Bulgular

Elif'in Düşleri çizgi filminde "küçük kas kullanımı gerektiren hareketler" kazanımına ait hareketlerin tümü (n=8), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

Muz: Niye kıpırdamadan duruyoruz?

Şeftali: Elif resmimizi çizecek.

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Utangaç Kavun, 0:50-4:13dk); Elif kuru boya kalemleriyle muz ve şeftalinin resmini çizer. Onun yapmış olduğu bu çizim ise küçük kas kullanımı gerektiren hareketlerle ilişkilendirilmiştir.

Elif: Bakın meyvelerin hepsi manavın birer parçası!

Yukarıda verilen ifade (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Hoş Geldin Nar, 9:26-10:00dk); Elif boyalarıyla resim defterine nar, şeftali, biber ve kavunun resmini yapar ve anne-babasına gösterir. Elif'in yapmış olduğu resim küçük kas kullanımı gerektiren bir harekettir.

(Elif odasında doğa resmi yapar.)

Yukarıda verilen ifade (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Sevimli Kabak, 0:49-1:00dk); Elif odasında resim yapar. Resim yapma davranışı küçük kas kullanımı gerektiren bir hareket olduğu için ilgili kazanımla ilişkilendirilmiştir.

Elif'in annesi: Ne çiziyorsun bakalım?

Elif: Deniz, dalgalar ve güneş.

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Tatlı Kivi, 0:49-1:15dk); Elif'in annesi mutfakta yemek pişirirken Elif de resim yapar. Elif'in bu davranışı, küçük kas kullanımını gerektiren hareketlerle ilişkilendirilmiştir.

Elif: Bitti! Bak anneciğim! Nasıl olmuş?

Elif'in annesi: Çok güzel olmuş canım kızım! Ailemizde bir ressam yetişiyor sanırım.

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Uzun Boylu Pırasa, 0:50-1:10dk); Elif mutfakta resim yapmaya devam ediyor. Dolayısıyla resim yapmak küçük kas kullanımını gerektiren hareketlerle ilişkilidir.

Elif: Çok güzel bir rüya gördüm anneciğim.

Elif'in annesi: Hayırdır ne gördün?

Elif: (Elinde tuttuğu resmi göstererek) İşte bunu!

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Karadut, 1:10-1:26dk); Elif pastel boya larını kullanarak bir at resmi çizer. Onun malzemelerle resim yapması ilgili kazanımla değerlendirilmiştir.

Elif: Ben içlerindeki vitaminlerle sağlıklı olmamıza yardım eden arkadaşlarımızın resmini yaptım!

Selim: Ben de meyve ve sebzeleri köyümüzde oyun oynarken çizdim!

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Masal Kitabı, 0:50-2:07dk); Elif ve Selim birlikte resim yaparlar. Onların yapmış oldukları resimler de küçük kas kullanımını gerektiren hareketlerle ilişkilidir.

Elif: İlk olarak kâğıdın sağ tarafını ortasına kadar katlıyorum. Sonrada sol tarafını. Daha sonra řu şekilde katlıyorum. Sonra sağ tarafı bir daha katlıyorum. Ve bir daha. Aynı şekilde diğer kısmı da katladıktan sonra uçağımız hazır!

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Uçak, 6:17-6:41dk); Elif kâğıdı nasıl katlayarak uçak yaptığını gösterir. Onun bu katlama davranışı, küçük kas kullanımı gerektiren hareketler kapsamında değerlendirilmiştir.

Müzik ve Ritim Eşliğindeki Hareketlere İlişkin Bulgular

Elif'in Düşleri çizgi filminde "müzik ve ritim eşliğindeki hareketler" kazanımına ait hareketlerin tümü (n=3), hareketi yapan karakterlerle/açıklamasıyla birlikte aşağıda verilmiştir.

(Elif şeftali ile birlikte dans eder.)

Yukarıda verilen ifade (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Kayıp Şeftali, 7:00-7:15dk); Elif şeftali ile birlikte çalan müzik eşliğinde dans eder. Elif'in bu dansı müzik ve ritim eşliğinde hareket kazanımıyla ilişkilendirilmiştir.

(Elif nar ile birlikte dans eder.)

Yukarıda verilen ifade (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Hoş Geldin Nar, 6:27-6:46dk); Elif nar ile birlikte çalan müzik eşliğinde dans eder. Müziğin ritmine ayaklarıyla tempo tutan Elif'in bu dansı müzik ve ritim eşliğinde hareket kazanımıyla ilişkilendirilmiştir.

Elif: Enerjini hop arttırır! Sevincini de katlatır. Seni durmadan zıplatır. Ye ye ye! Ye ye ye! Sen de üzüm ye! Okullarda dağıtılır. Bakkalarda satılır. Arkadaşla paylaşılır. Ye ye ye! Ye ye ye! Sen de üzüm ye! Salkım üzüm. Kuru üzüm. Seni bekler iki gözüm. Artık başka yok sözüm. Ye ye ye! Ye ye ye! Sen de üzüm ye!

Yukarıda verilen ifadelerde (n=1) Elif'in Düşleri çizgi filminde (Okul Üzümü, 6:53-7:48dk); Elif üzümle birlikte şarkı söyler. Şarkı söylerken dans eder ve tempo tutar. Onun bu hareketleri, müzik ve ritim eşliğinde hareket kazanımıyla ilişkilendirilmiştir.

Sonuç

Kitle iletişim araçları günümüzde büyük önem kazanmıştır. Bu araçlar içerisinde televizyon, etkin bir biçimde geniş kitlelere ulaşması nedeniyle ön plana çıkmıştır. Kullanma ve satın alma kolaylığı nedeniyle de her geçen gün daha çok insana ulaşabilme olanağına sahiptir. Muhakeme becerisine sahip olmamaları, neye inanıp neye inanmamaları gerektiğini tam olarak bilmemeleri nedeniyle çocuklar; televizyondan etkilenen öncelikli kitle olarak karşımıza çıkar. İzleyici

kitlesinin çocuk olması sebebiyle, televizyon karşısında geçirilen süre, izlenen programlar ve verilen mesajların önemi daha da artar.

Çocukların en çok taklit ettikleri kişilerin en çok gördükleri kişiler olmasıyla ve gelişimsel özellikleri sebebiyle onları etkileyebilecek programlar ise çizgi filmlerdir. izgi filmler çocuğun bilişsel, duygusal durumuna ve davranışlarına yakın olması nedeniyle çocuklar tarafından izlenir. izgi filmlerin izleyici kitlesinin çocuklar olması sebebiyle, çizgi filmler aracılığıyla verilen iletilerin önemi de büyüktür. Bu bağlamda çizgi filmlerin; eğlenirken öğrenme, kendilerini tanımalarını sağlama, kendi bedenini kullanma, objeleri kullanma, denge hareketlerini yapma, koşma, zıplama, fırlatma gibi temel becerileri geliştirmede bir araç olduklarını söylemek mümkündür.

Yapılan araştırmada; çizgi filmlerde söz konusu beceri ve kazanımların barındırılıp barındırılmadığı ve hangi sıklıkta sunulduğu içeriksel olarak karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda; Pepee, Kuzucuk ve Elif'in Düşleri izgi filmleri arasında en yüksek frekansa sahip motor gelişim hareketlerinin, Pepee izgi filminde sunulduğu görülmüştür. Pepee izgi filminin, okul öncesi çocuklar için özel olarak tasarlanan, özel danışmanlar, pedagog ve eğitim uzmanları tarafından hazırlanan bir içeriğe sahip olması araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Söz konusu çizgi filmlerde yer alan motor gelişim hareketlerinin denge ve yer değiştirme hareketlerinden çok, nesne kontrolü ve küçük kas kullanımı gerektiren hareketler yoluyla izleyiciye sunulduğu görülmüştür. Okul ncesi ğretim programında bu yaş çocuklar için en uygun öğrenme yönteminin oyun olduğu ve bütün etkinliklerin de oyun temelli düzenlenmesi gerektiği ilkesi, çizgi filmlerde sıklıkla top oyunları, ip atlama, resim yapma gibi oyun ve etkinliklerle sunulmuştur. Ayrıca 2-7 yaşlarında ortaya çıkan spor ve gelişmiş aktivitelere temel oluşturan koşma, yakalama, zıplama, atlama, fırlatma ve topa ayakla vurma gibi hareketlerin temel beceriler olarak sınıflandırılması; araştırmada nesne kontrolü ve küçük kas kullanımı gerektiren hareket frekanslarının yüksek olması sonucuyla uyumlu olduğunu gösterir.

Özellikle Pepee izgi filminde yer alan halk oyunları; müzik ve ritim eşliğinde hareket kazanımını doğrudan karşılamakla kalmayıp, kültürel değerlere ilişkin olumlu davranış biçimleri de kazandırır. Ancak izgi filmler göründükleri kadar masum olmayabilir. Geçmişte Pokemon veya rmcek Adam'ı kendileriyle özdeşleştiren çocuklar, uabileceklerini düşünerek yapılan

Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Motor Gelişim Kazanımlarının Çizgi Filmlerdeki Sunumu

atlama davranışları sonucunda yaralanmalarına dair haberler basına yansıdığından, yetişkinlerin ve anne babaların; çocukları için uygun olmayan içerik konusunda dikkatli olması gerekir.

Çocukları çizgi filmlerin zararlı etkilerinden korumak amacıyla, eğitici ve öğretici programların tespit edilerek izletilmesi gerekir. Ayrıca, oyun dönemi olarak da adlandırılan bu dönemde, çocuğun televizyonla kurduğu ilişki arkadaşlarından soyutlanmasına ve oyunlara girip oyun kurma ve sürdürme sürecini de etkiler. Uzun süre televizyon izleyen çocuk; yüz yüze iletişim kurmakta zorlanarak sosyalleşme sorunları yaşar. Bu nedenle anne babanın zaman zaman bazı programları çocukla birlikte seyretmeleri, ona sorular sorup, onun sorularına cevap vererek televizyondan gelen mesajları anlamasına yardım etmeleri, çizgi filmlerde sunulan temel hareketleri çocukla birlikte yaparak motor becerilerin kazanılmasına yardım etmeleri, çocuğun televizyon karşısında geçireceği süreyi planlamaları ve çocuğun akranlarıyla dışarıda vakit geçirmesine imkân vererek sosyalleşmesini sağlamaları son derece önemlidir.

Kaynakça

Akınbay, H. (2014). *Okul öncesi dönemde oyunun önemi ve çocukların motor gelişimi üzerine etkileri*. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı.

Aydoğan, Y., Özyürek, A., & Gültekin Akduman, G. (2015). *Erken çocukluk döneminde gelişim*. Ankara: Vize Yayıncılık.

Cesur, S., & Paker, O. (2007). Televizyon ve çocuk: Çocukların Tv programlarına ilişkin tercihleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 106-125.

Erdoğan, S. (2010). Erken çocukluk döneminde televizyonun sosyal gelişime ve değerler eğitimine etkisi. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 764-767.

Günaydın, B. (2011). *Çocuklara yönelik programlarda toplumsal cinsiyet rollerinin sunumu: TRT Çocuk ve Yumurcak TV*. <https://www.rtuk.gov.tr> adresinden alındı.

İnce, M. (1991). *Çizgi filmlerin 6-18 yaş grubu bireylerin yaşantılarında yeri ve önemi*. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı.

Işık, M. (2007). *Televizyon ve çocuk*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Kale, R. (2003). *Okul öncesi dönemde beden eğitimi ve oyun öğretilimi*. Ankara: Nobel.

Kılınç, F. (2013). *Çizgi filmlerdeki temel sosyal değerler: Pepee ve Pocoyo örneği*. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı.

Kurtulan, B. (2015). *Erken çocukluk döneminde (4-7 yaş) bilişsel beceriler ile sosyal beceriler arasındaki ilişkinin incelenmesi*. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB.

Özer, D. S., & Özer, M. K. (2014). *Çocuklarda motor gelişim*. Ankara: Nobel.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. (2013). *Türkiye'de çocukların medya kullanma alışkanlıkları araştırması*. İstanbul: 1. Türkiye ve Çocuk Medya Kongresi.

şahin, M. (2009). *Eğitimsel bir bakışla öğrenme teorileri*. Ankara: Nobel.

Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon.

Ünal, N., & Durualp, E. (2012). Televizyonun okul öncesi çocuklar üzerindeki etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 93-104.

Yazıcı, E. (2011). *Televizyon yayınlarının olumsuz etkilerinden çocukların korunmasına yönelik düzenlemeler*. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı.

Yeşilyaprak, B. (2011). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.

Yıldırım, A., & şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.